U.

*UESSON, **Anton**, omavalitsustegelane, insener, on olnud Tallinna linnapea kuni 1934, abilinnapea 1934—38, ühtlasi linna majandus- ja rahandusosakonna juhataja a-st 1934. Uue Linnaseaduse kehtimahakkamisest (mais 1938) peale on U. Tallinna linnapeaks (ülemlinnapea kõrval); samuti on ta kogu aeg olnud Tallinna linnavolikogu liikmeks. Viimaseil a-il on U-i kaasjuhtimisel intensiivselt jätkatud Tallinna linna kavakohast väljaarendamist ning on ms. ehitatud Härjapea kollektor, Pirita tee, kesklinna ümber kulgev roheline vööde, koolimaju, laste- ja vanadekodusid, haiglaid jne. U. on olnud I Riigikogu liige tööerakonna rühmas 1920—22, Rahvuskogu I koja liige Tallinna valimisringkonnast 1937. a. ja Riiginõukogu liige linnaomavalitsuste esindajana a-st 1938, kuuludes s. a-st uue Põhiseaduse elluviimise rahvarinde keskjuhatuse koosseisu. Kirjastus-osaühingu „Vaba Maa“ ja E. Linnadeliidu juhatuse esimehena ning Balti riikide linnade liitude komitee liikmena on ta teotsenud tänini. Tallinna Ajaloo Seltsi esimees on U. selle asutamisest a. 1933 peale, Inseneerikoja esimees a-st 1935, Isamaaliidu keskjuhatuse abiesimehi ja Tallinna komitee esimees a-st 1935, Allveelaevastiku Sihtkapitali komitee juhatuse esimees a-st 1933, sanatoorium „Kloostrimetsa“ direktooriumi esimees a-st 1924, Tallinna Vabatahtliku Kodanliku Õhukaitse Ühingu esimees a-st 1937 ja Noorte Kotkaste Tallinna Maleva vanem a-st 1930. Ka on U. olnud aktiivselt tegev Balti rahvaste lähendamiseks asutatud organisatsioonides — Eesti-Leedu Ühingus asutajaliikmena ja esimehena a-st 1931, Eesti-Läti Ühingus ja Balti riikide (Eesti-Läti-Leedu) sõprusühingute koostööbüroos juhatuse liikmena, peale selle Eesti-Rootsi Ühingus ja Eesti-Tšehhoslovakkia Ühingus juhatuse liikmena. Ms. on U. Tallinna Meestelaulu Seltsi (a-st 1929), Tallinna Vabatahtliku Tuletõrje Ühingu (a-st 1932) ja Tallinna Eesti Põllumeeste Seltsi (a-st 1939) auliige.

„Rahvaleht“ 1939, nr. 10, 11; Pvl. 1939, nr. 12; „Uus Eesti“ 1939, nr. 11 ja isikl. saadud andmed. *T.*

UEXKÜLL VON GÜLDENBAND(T), Alexander Karl Abraham, parun, Liivimaa kuberner, sünd. 20. II 1840 vkj. Peterburis ohvitseri pojana, lõpetas 1860 keiserliku õigusteadusekooli seals. ja õppis paar a. Saksa ülikooles; ta sai 1862 kohtuministeeriumi III departemangu, järgmisel a-l senati ja 1868 senati ülemprokuröri kantselei ametnikuks. Töötanud mitmes ametiasutises, oli ta 1872—74 Liivimaa asekuberner ning 1874—82 Liivimaa kuberner. A-l 1888 sai U. senaatoriks ja toimis 1891—96 ev. luteri usu kindralkonsistooriumi presidendina, 1896—99 siseministri abina ja a-st 1900 riiginõukogu liikmena; surn. 10. VII 1912 vkj. Peterburis. — Liivimaa kubernerina suhtus U. eesti ja läti rahvuslikku liikumisse sallivalt. 1870-ndate a-te lõpul ja 1880-ndate a-te alguses, mil C. R. Jakobson'i (vt.) tegevus tõi eesti rahvuspoliitilisse võitlusse erilise hoo, suunas ärevusse sattunud Liivimaa rüütelkond oma vastulöögid eriti eesti rahvusliku trükisõna („Sakala“, „Tartu Eesti Seitungi“ jt.) vastu. Paluti kuberneril ära keelata ka vallavanemate konverentsid ja uute eesti ja läti seltside asutamine ning võtta seniste seltside tegevus politsei kindlama valve alla. Et U. ei võtnud tarvitusele ettepandud survevahendeid eesti ja läti rahvusliku liikumise pidurdamiseks, tõstis rüütelkond 1881 tema peale siseministri ja keisri juures kaebuse, mis mõjus kaasa ta lahkumiseks kuberneri kohalt. U-i kuberneriks oleku ajal algas N. A. Manassein'i (vt.) revisjon ja pandi 1877. a. Baltimail kehtima ka Vene linnaseadus.

U-i teenistusleht ERKA-s; Geneal. Handb., Estland I, 7/8 [1936?], lk. 505; H. Kruus, Liivimaa rüütelkonna võitlus eesti rahvusliku trükisõna vastu 1879.—1883. a. („Looming“ 1929, nr. 4); A. v. Tobien, Die livländische Ritterschaft I (1925); Revalsche Ztg. 1912, nr. 159 j. *L. K.*

*UIBOPUU, **Arthur**, majandustegelane, oli „A./S. Tallinna Krediitpanga“ direktoriks enda surmani 2. IV 1930 ukj. Tallinnas.

Pvl. 1930, nr. 93.

ULRICH, Wilhelm Otto Kornelius Alexander v., Eestimaa kuberner, sünd. 19. X 1810 vkj. Tartumaal Vaimastvere mõisas aadliku pojana, õppis Tartu gümnaasiumis ja 1825—31 Peterburis sõjaväeinseneride koolis, mille kursuse

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 350